

Vår ref.: 2008/6579
Arkivnr.: 350

Deres ref.:
Vår dato: 06.10.2008

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
- 9 OKT 2008	
SAKSNR.	2004/28231
AVD/KONT/BEH.	RBA/RBA/HAS
LOK NR.	111
ARKIVKODE	614.9

Høring - utkast lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret

Det vises til departementets brev av 30. juni 2008.

Lov om Sivilforsvaret av 17. juli 1953 har lenge vært moden for en revisjon. Dette som følge av at Sivilforsvaret ikke lenger er organisert slik loven legger til grunn og fordi den ikke fanger opp den alminnelige samfunnsmessige utviklingen som har funnet sted. Revisjonen er derfor etterlenget.

Når generell kommunal beredskapsplikt er valgt tatt inn i loven er fylkesmannen positiv til lovens navn blir utvidet til Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret.

Kommunal beredskapsplikt

Fylkesmannen i Rogaland har tidligere vært tvilende til om lovfesting av en generell kommunal beredskapsplikt var nødvendig. Vi mente vi kom lengre med motiverte kommuner som så egennytten enn med kommuner som utarbeidet planer på bakgrunn av trusler om sanksjoner. For en ting er planverk. Noe helt annet er hvor implementert planverket er i organisasjonen.

Etter å ha arbeidet målrettet med kommunene siden midten av 1990-årene har kommunene i Rogaland kommet et langt steg videre. Alle har en overordnet kommunal beredskapsplan, de har jevnlig kriseøvelser og de har laget ulike former for risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). For å utvikle kommunal beredskap videre mener Fylkesmannen nå at det er riktig å innføre en generell kommunal beredskapsplikt der det stilles krav om en sektorovergripende ROS som et grunnlagsdokument for en overordnet kriseplan. Vi mener også det er riktig at det stilles krav til hva kriseplanen som et minimum må inneholde.

Endring av Kommunelovens § 10 A i 2007 medførte at fylkesmennenes tilsyn med beredskapsarbeidet i kommunene ikke lenger kunne kalles for tilsyn. Dersom dette tilsyn eller "kontroll" med kommunalt beredskapsarbeid skal beholde sin legitimitet er det nødvendig at det kommer en lovhjemmel i henhold til Kommuneloven.

Krav om en sektorovergripende ROS-analyse vil kunne sees i sammenheng med de krav kommunene har om ROS i andre sammenhenger; helse- og sosialberedskap, planer etter plan- og bygningsloven og vannverk- og brannberedskap. En risiko og sårbarhetsanalyse kan

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	e-post:	Landbruksavd.	Telefon:
		51568700	postmottak@fmro.no	Lagårdsv. 80	51568700
Postboks 59	Lagårdsv. 78	Telefaks:	Hjemmeside:	Postboks 59	Telefaks:
4001 Stavanger	Stavanger	51568811	www.fylkesmannen.no/rogaland	4001 Stavanger	51568811

utarbeides på mange måter og inneholde ulike detaljnivå. Fylkesmannen vil oppfordre til at det på samme måte som for den overordnede beredskapsplan, stilles minimumskrav krav til ROS analysen. Det kan for eksempel være i forhold til metodikk, utarbeiding av akseptkriterier og videre oppfølging.

Evakuering

I forslaget til ny kommunal beredskapsplikt tillegges kommunene et nytt ansvar for planlegging og gjennomføring av evakuering. I dag er det kun politiet som kan beordre evakuering dersom liv og helse er truet. Kommunens ansvar vil da være rettet mot situasjoner der liv og helse ikke er umiddelbart i fare men der det likevel av preventive årsaker vurderes å være nødvendig med en evakuering.

Fylkesmannen støtter dette. Det er imidlertid viktig at ansvarsforholdene beskrives nærmere i utfyllende forskrifter slik at de ikke kommer i konflikt med politiets ansvar for evakuering, jfr. Politilovens § 27. Det er også viktig at det blir avklart om fylkesmannen skal ha noe selvstendig evakueringsansvar for større hendelser som berører mange personer eller store geografisk områder. Det kan også være hendelser som berører flere kommuner og hvor behovet samordning er til stede jfr. kgl. res. av 12.12.1997 (Fylkesmannens samordningsinstruks).

Lagring av Sivildforsvarsmateriell

Det har vært uklare ansvarsforhold omkring lagring av sivilforsvarsmateriell siden det lokale sivilforsvar (LS) ble lagt ned som administrative enheter i 1994. Det er ikke tvil om at mange vertskommuner har betalt en uforholdsmessig stor del av utgiftene. I Rogaland har til og med kommuner nektet å bidra med sin andel til de kommunene som lagrer materiell på vegne av flere. Kvaliteten på den kommunale forvaltningen inklusive lagerforholdene har også vært varierende. Spesielt har mellomstore og mindre kommuner ikke hatt god nok forvaltning.

Fylkesmannen er fornøyd med at det nå foreslås at Sivildforsvaret skal lagre og vedlikeholde alt sivilforsvarsmateriell og at kommunene betaler for denne tjenesten etter en rettferdig fordelingsnøkkel. Dette vil være mer effektivt og helt klart styrke materiell tjenesten.

Varsling

Varsling av sivilbefolkningen er et av de tradisjonelle sivilforsvarstiltakene. Tiltaket henger i stor grad sammen med bruk av tilfluktsrom. Dersom Norge ble angrepet av fiendtlige fly skulle varsling iverettes for å få befolkningen til å bruke tilfluktsrommene. I tillegg har en også et varslingsignal som heter "Viktig melding, lytt på radio".

I fredstid og i forbindelse med krisesituasjoner har varslingen i liten grad blitt brukt. Fylkesmannen er kjent med at varslingssystemet er en del av beredskapen i Grenlandsområdet (utslipp av giftige kjemikalier) og at det i to dalfører er etablert dambruddsvarsling. Et av disse dalførene er Sirdal, hvor dambrudd også vil få konsekvenser for Sokndal og Lund kommuner i Rogaland.

Fylkesmannen stiller spørsmålstegn om bruk av tyfonanlegg er fremtidens varslingsmedium. Antall tyfonanlegg er betydelig redusert pga manglende økonomiske bevilgninger. Det betyr at mange kommuner ikke lenger har operative anlegg. Lokaliseringen av anleggene er i

hovedsak gjort i perioden 1950-1980. Det har vært en betydelig utbygging av samfunnet de siste 30 årene uten at oppretting eller flytting av varslingsanlegg har vært noe tema. Varslingsanleggene har i liten grad vært i bruk i krisesituasjoner der myndighetene har hatt behov for alarmere/varsle sivilbefolkningen.

Fylkesmannen mener at det må foretas en ny vurdering av hvor varslingsanlegg er nødvendig slik at dette samsvarer med samfunnets behov i 2008. Alternativt bør en vurdere andre varslingsmåter som for eksempel SMS og telefonvarsling. Hvis bruk av tyfonanlegg skal videreføres bør styringssystemene utvikles slik at det er lettere å utløse for definerte avgrensede områder. Det vil da ha større nytteverdi i samband med krisesituasjoner i fredstid. I dag er terskelen for bruk av tyfonanlegget for bruk i fredskriser i Rogaland veldig høy og det er ikke utviklet noen samarbeidsrutiner om når og hvordan dette eventuelt kan nyttegjøres i en krisehendelse i fredstid.

Tilfluktsrom

Det har vært Forskrifter om tilfluktsrom i Norge siden 1948. Gjeldende forskrifter er fra 1995. Det har imidlertid ikke funnet sted noen nybygging siden 1998 i påvente av et nytt beskyttelseskonsept. Dette nye konseptet har vi ventet på i 10 år nå. Departementet skriver at tilfluktsromdekningen er god med 2,7 millioner tilfluktsromplasser. Levetiden på et tilfluktsrom blir vurdert til å være 50 år.

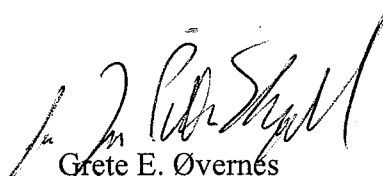
Fylkesmannen vil bemerke at dersom levetiden på et tilfluktsrom er 50 år innebærer dette at antall tilfluktsrom i Norge bygget før 1958 ikke lenger kan telles med. Ingen nybygging de siste 10 årene gjør at antall plasser i praksis er betydelig færre. Kvaliteten av tilfluktsrommene er også utvilsomt blitt redusert. Sivilforsvaret fører tilsyn med et veldig lite antall tilfluktsrom pr. år og den næringsvirksomhet som eksisterte før 1998 i forbindelse med levering av ulike komponenter til tilfluktsrom er i hovedsak forsvunnet.

Fylkesmannen mener at arbeidet med å foreta en ny vurdering av tilfluktsrom som beskyttelseskonsept bør prioriteres. Det er vanskelig å motivere eiere av tilfluktsrom for å bruke midler på vedlikehold når det ikke har vært krav til bygging av nye rom på 10 år. Det står i tillegg en god del frikjøpsmidler inne på mange kommunale tilfluktsromkonti. Dette er frikjøpsbeløp som utbyggere opprinnelig søkte om å betale i stede for å bygge tilfluktsrom. På landsbasis er det betydelige beløp inntående. Dersom tilfluktsrom skal beholdes som beskyttelsestiltak bør en se på hvordan disse midlene kan utnyttes på en rettferdig måte.

Med hilsen

Arild Michelsen
Ass. fylkesmann

Grete E. Øvernæs
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Reidar Johnsen
Saksbehandlers telefon: 51 56 88 39
E-post: reidar.johnsen@fmro.no